

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORLASHDA IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH

Altibayeva Gulbaxor Majitovna

Termiz davlat Pedagogika instituti, o'qituvchi

Choriyeva Nigora Rahmonberdi qizi

2-kurs magistranti

Annatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash hamda ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga doir fikrlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *MTT, maktab, ijodkorlik, tabiat, fikr, yin, oila, guruh, tayyorlov,*

O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim to'g'risidagi Nizomga muvofiq bola maktabgacha ta'limni uyda, ota-onalarning mustaqil ta'lim berishi orqali yoki doimiy faoliyat ko'rsatadigan maktabgacha ta'lim tashkilotlarida, shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotlariga jalb qilinmagan bolalar uchun maktabgacha ta'lim tashkilotlarda, maktablarda, mahallalarda tashkil etilgan maxsus guruhlar yoki markazlarda oladi. Bu yerda ular haftada 2-3 marta shug'ullanishadi. Ota-onalarga maktabgacha ta'lim shaklini tanlash huquqi beriladi. 6-7 yoshli bolaning maktab ta'limiga tayyorligini aniqlashda maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim-tarbiyasi bilan shug'ullanuvchilar asosiy shart hisoblanmish – bolaning maktabga tayyorligi maktabgacha va maktab davridagi hayot tarzi hamda faoliyati uchun ko'prik vazifasini utashini, oila yoki maktabgacha ta'lim tashkilotdagi ta'lim-tarbiya sharoitlarida maktab ta'limiga ozorsiz o'tkazishni ta'minlash zarurligini hisobga olishlari lozim. Maktabgacha yoshdagi bolaning maktab ta'limiga utishi hamisha uning hayoti, axloqi, qiziqishi va munosabatlarida anchayin jiddiy o'zgarishlarni yuzaga chiqaradi. Shuning uchun bolani yoki uydayok maktab ta'limiga tayyorlash, uni uncha qiyin bo'lmagan bilim, tushuncha, ko'nikma va malakalar bilan tanishtirish kerak bo'ladi. Yetakchi mutaxassislarning fikriga ko'ra, 1 «Maktabga tayyorgarlik» tushunchasi bolani maktabga tayyorlashning quyidagi yo'nalishlarini o'z ichiga oladi: jismoniy, shaxsiy, aqliy, maxsus tayyorgarlik. Jismoniy tayyorgarlik bolaning sog'lomligi, harakat ko'nikmalari va sifati, qo'l mushaklari va ko'rish-motor muvofiqligi rivojlanganligi bilan izohlanadi. Shaxsiy tayyorligi, atrof-muhitga, kattalarga, tengdoshlariga, o'simliklar dunyosiga, tabiiy hodisalarga munosabati, shaxsiy madaniyatning shakllanganligini nazarda tutadi. Aqliy tayyorgarlik bolaning obrazli va mantiqiy fikrlashi, bilimga

qiziqishi, mustaqilligi, o'zini-o'zi nazorat qilishi hamda o'quv faoliyatini kuzatish, eshitish, eslab qolish, solishtirish kabi asosiy turlarini bilishini o'z ichiga oladi. Bolalarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish usullari juda oddiy. Bola hatto bolalar bog'chasiga yoki boshqa maktabgacha ta'lim muassasalariga ham bormasa ham, ularni uyda tashkil qilish oson. Bu minimal mablag 'va uskunalarni talab qiladi. Bunday usulda amalga oshirilgan mashg'ulotlar nafaqat bolalar, balki kattalar uchun ham qiziqish uyg'otadi. Yosh maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlik va ijodiy fikrlashni rivojlantirish, albatta, oson ish emas.

Ammo, masalani bolaligida o'z qobiliyatini namoyon etishni istagan samimiy istak bilan yaqinlashsa, ota-onalar muvaffaqiyat qozonadi. Psixologik nuqtai nazardan, maktabgacha yoshdagi bolalik ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun qulay davr hisoblanadi, chunki bu yoshda bolalar o'ta izlanuvchan, ularda atrofda dunyoni o'rganishga intilish katta. Ota-onalar va o'qituvchilar qiziquvchanlikni rag'batlantirish, ularga bilim berish, turli tadbirlarga jalb qilish orqali bolalar tajribasini kengaytirishga hissa qo'shadilar.

1 D.Asqarova "Bolalarni maktab talimiga tayyorlash metodikasi"
"Navuz" 2018

Tajriba va bilimlarni to'plash kelajakdagi ijodiy faoliyat uchun zaruriy shartdir. Bundan tashqari, maktabgacha yoshdagi bolalarning fikrlashlari katta yoshdagi bolalarnikiga qaraganda ancha erkindir. U hali stereotiplar tomonidan "ezilgan" emas. Maktabgacha yoshdagi bolalik ham ijodiy tasavvurni rivojlantirish uchun sezgir davr hisoblanadi. Shunday qilib, maktabgacha yosh ijodkorlikni rivojlantirish uchun ajoyib imkoniyatlar yaratadi. Va kattalarning ijodiy salohiyati ko'p jihatdan bu imkoniyatlardan bolalik davrida qanday foydalanilganiga bog'liq bo'ladi. Bolalarning ijodiy rivojlanishining eng muhim omillaridan biri bu quyidagi shart-sharoitlarni yaratishdir: Bolaning erta jismoniy rivojlanishi. Bu yoshga mos bo'lishi kerak. Bolalar rivojlanishidan oldinda bo'lgan muhitni yaratish. Iloji boricha, bolani uning eng xilma-xil ijodiy faoliyatini rag'batlantiradigan va aynan o'sha paytda eng ko'p rivojlantirishga qodir bo'lgan narsalarni rivojlantiradigan shunday muhit va munosabatlar tizimi bilan o'rab olish kerak. samarali. Bolaga topshiriqni o'zi bajarishi uchun imkoniyat yarating yoki unga tayyor javoblar va echimlar emas, balki maslahatlar berish orqali yordam bering. Faoliyatni tanlashda, muqobil holatlarda bolaga ko'proq erkinlik berish. Erkinlikni ruxsat berishga aylantirmang.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.D.Asqarova “Bolalarni maktab talimiga tayyorlash metodikasi” 2018
- 2.F.Qodirova, SH.Toshpo‘latova, M.A'zamova. “Maktabgacha pedagogika”.-T., “Ma'naviyat”. 2013
- 3.Ilyina M.V. 2005. Og'zaki tasavvurni rivojlantirish. Moskva. Ilyina M.V. 2004.
- 4.Musurmonova O. “Oila ma'naviyati –milliy g‘urur”. – Toshkent,
- 5.ГМ Алтибаева.Особенности организации взаимодействия дошкольного образовательного учреждения семьями воспитанников. Вестник современной науки 19-22
- 6.G Altibaeva .Processes Of Formation intellectual Abilities of Preschool Teachers Through innovative Technologies.Eurasian Journal of Humanities and Social Sciences 3 18-21
- 7.K.A. Xamrayevna. To The Question on Neuropedagogic Possibilities of Formation of Creative Activity at Children of the Senior Preschool Age // International Journal of Progressive Sciences and Technologies (IJPSAT). - General Rublik licens. – Spanish, 2019. - Vol. 16. - N 2. - 2019, - P. 265-267.
8. Г.У Холбоева - Болалариини мактаб таълимига психологик тайёргарлиги. Новости образования: исследование в XXI веке, 2022
9. 6. Г.У Холбоева, Р.Ж Окбоева Формирование трудового воспитания у детей дошкольного возраста. - Евразийский научный журнал, 2018
10. Abdumajitova S. A. PRIORITY OF THE PERSON-CENTERED EDUCATIONAL MODEL IN PRESCHOOL EDUCATION //International Academic Research Journal Impact Factor 7.4. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 53-57.
11. Abduqasimovna, A. S. (2022). DIFFERENT VIEWS OF EASTERN THINKERS AND PEDAGOGUES-SCIENTISTS ABOUT THE CHILD AND HIS EDUCATION. Новости образования: исследование в XXI веке, 1(5), 348-352.
12. Abduqasimovna, A. S. (2022). ATTENTION TO THE EDUCATION OF CHILDREN OF PRESCHOOL AGE AND REFORMS IN THE FIELD OF PRESCHOOL EDUCATION. Новости образования: исследование в XXI веке, 1(5), 342-347.
13. Абдумажитова, С. А. (2019). ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ У ДЕТЕЙ ЧУВСТВА ВРЕМЕНИ КАК ЭСТЕТИЧЕСКОГО ФЕНОМЕНА В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ И МЕТОДИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ. Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук, (3), 81-83.

14. Abduqosimovna, A. S. (2022). <https://doi.org/10.5281/zenodo.6508403>. Results of National Scientific Research International Journal, 1(1), 265-269.